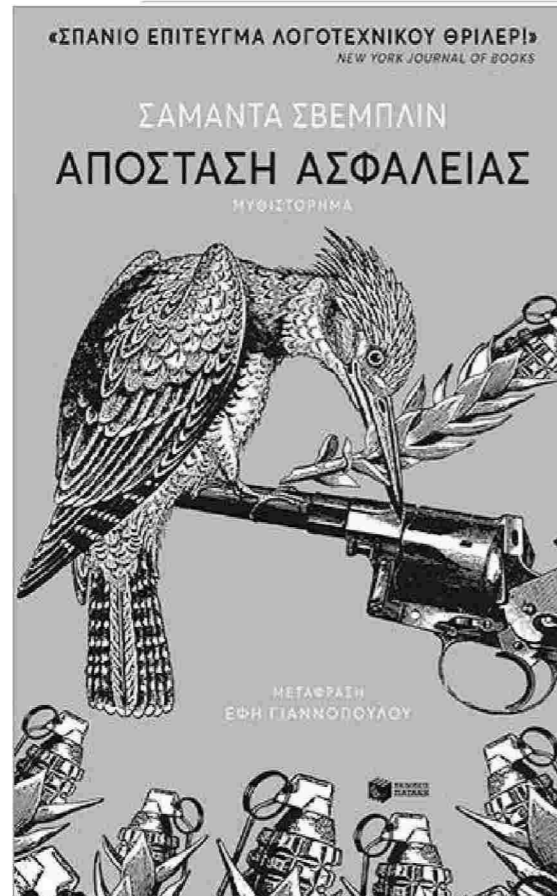

Μικρά σχόλια
για βιβλία που διάβασα

Αναζητώντας ασφάλεια σε έναν εχθρικό κόσμο

Σαμάντα Σβέμπλιν «Απόσταση ασφαλείας»
(μτφ. Έφη Γιαννοπούλου, εκδ. Πατάκη, 2019)

Έτσι, η Αμάντα προσπαθεί, καθώς ο χρόνος της τελειώνει, να ανασυστήσει με θραυσματικό τρόπο την ιστορία μιας θανάσιμης και αόρατης απειλής που, από φόβος και φοβία, πήρε τελικά σάρκα και οστά, έγινε απτή πραγματικότητα με δραματικά αποτελέσματα. Αν και φαινομενικά κεντρική αφηγήτρια του βιβλίου είναι η Αμάντα, στην ουσία έχουμε μια υποδόρια πολυφωνική αφήγηση, τοποθετημένη σε πολλά χρονικά επίπεδα, που σιγά σιγά χτίζει την ατιμόσφαιρα μιας διάχυτης απειλής από κάποια ακαθόριστη και διάσπαρτη «δηλητηρίαση», από ένα ύπουλο και πανταχού παρόν δηλητήριο, παίζοντας κάποιες φορές με τα όρια μεταξύ ορθού λόγου και δεισιδαιμονίας.

Δημιουργώντας μια απόκοσμη πραγματικότητα, θολή, ονειρική (ή εφιαλτική, αναλόγως), μια πραγματικότητα επισφαλής και ασταθή σαν κινούμενη άμμο ή σαν παραίτηση, η Σβέμπλιν δοκιμάζει να κάνει μια βαθιά ανατομή στις ανθρώπινες σχέσεις και ειδικότερα στις σχέσεις μεταξύ μητέρας και παιδιού – στην αγάπη και στην αποξένωση, στις (σκοτεινές, πολλές φορές) ψυχολογικές διαδρομές που τους συνδέουν, στο άγχος της φροντίδας, στον φόβο, στην ενοχή («ήμουν κακή μητέρα;»), στην αποδοχή και την απόρ-

ριψη («τι τρομερά πράγματα έκανες ώστε η μητέρα σου να μη σε αποδέχεται ως δικό της;»).

Ο τίτλος (απόσταση ασφαλείας με την έννοια της μη απομάκρυνσης, όχι της μη προσέγγισης πέρα από κάποιο όριο ασφαλείας) είναι χαρακτηριστικός του κλίματος απειλής που βιώνει η μητέρα σε σχέση με το παιδί της μέσα στον απειλητικό κόσμο που τους περιβάλλει: «το σπίτι, ο γύρω χώρος, όλο το χωριό, μου φαίνονται ένας τόπος άκρως επισφαλής, και δεν υπάρχει κατένας λόγος να διατρέχουμε κινδύνους». Έτσι, ο περιρρέων θολός κίνδυνος αποκτάει άλλες διαστάσεις που υπερβαίνουν τις επιμέρους σχέσεις, διαστάσεις ευρύτερες και βαθύτερες, ασφυκτικότερες, σχεδόν υπαρξιακές, απ' όπου μάλλον δεν υπάρχει διέξοδος: «αργά ή γρήγορα κάτι άσχημο θα συμβεί». Εκεί, η λύση είναι μία: «Σε θέλω κοντά μου. Ας κρατάμε μια απόσταση ασφαλείας».

Η Σβέμπλιν είναι κυρίως συγγραφέας διηγημάτων και αποτελεί μια ιδιαίτερη φωνή στη λογοτεχνία της Αργεντινής και της Λατινικής Αμερικής. Η *Απόσταση ασφαλείας*, που κυκλοφόρησε το 2014, ήταν το πρώτο της μυθιστόρημα. Το σύντομο αυτό βιβλίο, άλλωστε, ξεκίνησε ως διήγημα και στην πορεία έγινε μυθιστόρημα: «το

μυαλό μου, μυαλό διηγηματογράφου, άργησε να καταλάβει πως για να αφηγηθώ αυτή την ιστορία όπως ήθελα να την αφηγηθώ χρειαζόμουν εκατόν τριάντα σελίδες ακόμα», λέει σε συνέντευξή της η ίδια η συγγραφέας (η ελληνική έκδοση είναι 120 σελίδες). Εκκινώντας από έναν προβληματισμό για πραγματικούς κινδύνους (όπως η μόλυνση του περιβάλλοντος από τα φυτοφάρμακα) και χρησιμοποιώντας κανόνες του θρίλερ, η Σβέμπλιν θρυμματίζει την εξιδανικευμένη εικόνα μιας ρομαντικής αγροτικής ζωής σε μια αθώα και φιλική φύση, η οποία τελικά έχει μετατραπεί (μετά το άγγιγμα από το χέρι του ανθρώπου) σε έναν χώρο σκοτεινό, ύπουλο, απειλητικό.

Η Σαμάντα Σβέμπλιν έχει μεταφραστεί σε περίπου 25 γλώσσες. Έχει γεννηθεί στην Αργεντινή και σήμερα ζει στο Βερολίνο. Η αγγλική μετάφραση του συγκεκριμένου βιβλίου ήταν υποψήφια για το Διεθνές Βραβείο Μαν Μπούκερ το 2017. Για το ίδιο βραβείο η Σβέμπλιν ήταν υποψήφια και το 2019. Η ίδια η συγγραφέας συμμετείχε και στη συγγραφή του σεναρίου για τη μεταφορά της *Απόστασης ασφαλείας* στην οθόνη.

Κώστας Αθανασίου

Μια νέα γυναίκα, η Αμάντα, είναι στα τελευταία της, στο κρεβάτι ενός νοσοκομείου. Εκεί, συνομιλώντας (συνομιλώντας;) με τη φασματική, αινιγματική (κάτι μεταξύ παιδιού και ενήλικου) μορφή του Νταβίντ, ταξιδεύει νοερά στις αναμνήσεις της, στην περιπέτεια που έζησε με την κόρη της, Νίνα, στην ιστορία του Νταβίντ και της Κάρλα, της μητέρας του, στα γεγονότα που την έφεραν σε εκείνη την κλίνη των επειγόντων περιστατικών.